

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 Reykjavík

Garðabær, 14.12.2022
Málsnúmer: 202211-0002
IAS/LA/BK/OKV/RT

Efni: Umsögn um mat á umhverfisáhrifum Strandavegar um Veiðileysuháls í Árneshreppi.

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun, dags. 1. nóvember 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um umhverfismatsskýrslu fyrir Strandaveg um Veiðileysuháls í Árneshreppi.

Náttúrufræðistofnun hefur farið yfir umhverfismatsskýrslu framkvæmdarinnar og fylgiskjöl en til skoðunar eru tveir valkostir, veglína A og veglína 705 sem vikur frá veglínu A á kafla frá Kúvíkurdal og niður í fjöru í Reykjavíri.

Náttúrufræðistofnun er að mestu leyti sammála Vegagerðinni um niðurstöður umhverfismatsins og mun framkvæmdin hafa talsverð neikvæð áhrif á flesta náttúrufarsþætti.

Náttúrufræðistofnun kemur með eftirfarandi athugasemdir og ábendingar.

Frá vélvæðingu landsins hefur verið gengið á laus jarðlög vegna efnistöku og merkar jarðminjar sem tengjast jöklunarsögu landsins hafa orðið fyrir óbætanlegu raski. Heillegum myndunum frá þessu jarðsögutímabili fer fækkandi á landsvísu. Í jarðfræðiúttekt svæðisins kemur fram að við framkvæmdasvæðið séu laus jarðlög frekar rýr og leggur Náttúrufræðistofnun til að þeim verði hlíft eins og kostur er. Ekki er talið æskilegt að opna nýjar námur í lausum jarðlögum, en þess í stað nýta mölun í bergnámum.

Í Kaldbaksvík eru merkir malarhjallar og strandlínur sem þarf að hlífa fyrir efnistöku og er svæðið á náttúruminjaskrá. Á Reykjanesi þykja ummerki strandlína, og þá sérstaklega við Ríma, vera einhver af merkustu jarðminjum á Ströndum sem tengjast jöklunarsögu svæðisins. Krárumelar er formfagur hjalli sem er hluti af stærri landslagsheild. Þessar jarðminjar af lausum jarðlögum ætti ekki að nýta í efnistöku.

Náttúrufræðistofnun tekur undir það að áhrif framkvæmdar eru talsvert neikvæð þar sem vegstæðið liggur um votlendi. Hins vegar er gerð grein fyrir mótvægisáðgerðum, m.a. endurheimt votlendis þar sem ráðgert er að endurheimta sambærilegar votlendisgerðir í nágrenni þess sem verður raskað og eftirfylgni með þeim áðgerðum. Samkvæmt sérfræðiskýrslu um gróður fundust ekki plöntur á valista í vegstæðinu. Fljótt á litið virðist vera um algengar tegundir að ræða en benda má á að í gróðurskýrslu virðist vanta á tegundalista í viðauka. Samkvæmt skráningum Náttúrufræðistofnunar vex stinnasef (*Juncus squarrosus*) í grennd við vegstæðið nærri Lómatjörn ofan Kjósarvíkur en óvissa er um nákvæmni staðsetningar. Stinnasef er á valista sem tegund í nokkurri hættu (VU) og friðuð skv. auglýsingu um friðun æðplantna, mosa og fléttna (nr. 1385/2021). Æskilegt væri að kanna betur hvort tegundin finnist á svæðinu.

Á bls. 155 í matsskýrslunni segir:

“Truflun vegna framkvæmda mun hafa tímabundin neikvæð áhrif á fugla- og spendýralíf á svæðinu í heild. Í skýrslu Náttúrustofu Vestfjarða kemur fram að með því að vinna utan varptíma fugla (maí–ágúst), við framkvæmdir við skeringar á sjávarhömrum í Forvaðahlíð vestanmegin Kleifarár og vegsvæði í nágrenni Lómatjarnar, er talið að áhrifin verði óveruleg. Vegagerðin hefur tekið þessi tilmæli til skoðunar en niðurstaðan er að það sé ekki hægt að verða við þeim. Nauðsynlegt er að nýta allt sumarið til framkvæmda á svæðinu.”

Náttúrufræðistofnun bendir á að flestir fuglar, þ.á.m. fýlar, eru friðaðir á varptíma (sjá lög um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum). Skv. 1. gr laganna þá tekur friðunin einnig til eggja og hreiðra

þeirra fugla sem njóta algerrar eða tímabundinnar friðunar. Í 7. gr, þar sem fjallað er um undanþágur frá friðun, er ekki að sjá að slík ákvæði eigi við um framkvæmdir.

Til að vega upp á móti búsvæðatapi fugla við veglagningu sem og áhrif á ásýnd og landslag, hvetur Ní eindregið til þess að núverandi vegur verði afmáður að framkvæmdum loknum.

Æskilegt er að sú veglína verði fyrir valinu, veglína A, sem veldur minna raski á strandlengjunni til að draga úr neikvæðum áhrifum á fjöruvistgerðir og fuglalíf.

Mikilvægt er að gerðar séu úrbætur í vegasamgöngum fyrir Árneshrepp en hafa þer einnig í huga að þar hefur náttúrufar notið vissrar friðhelgi fyrir framkvæmdum og raski. Því mælist Náttúrufræðistofnun til að vandað sé til verka og reynt að lágmark allt rask sem framkvæmdin hefur í för með sér, farið verði í þær mótvægisáðgerðir sem nefndar eru í skýrslunni, svo sem endurheimt votlendis, ásamt því að allur frágangur verði til sóma.

Virðingarfyllt,

Ingvar Atli Sigurðsson,

jarðfræðingur